

Využitie nástrojov samosprávnych orgánov na zlepšenie kvality ovzdušia

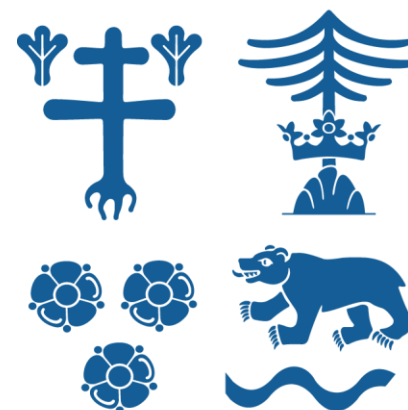
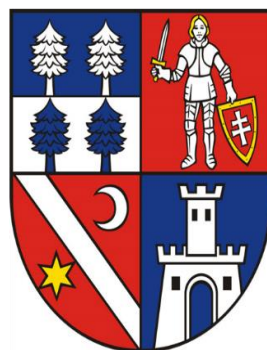
Workshop o kvalite ovzdušia pre zástupcov samosprávnych orgánov ZSK a BBSK

Online 22.6.2021

Ladislav Bíro
BBSK

Ivana Fiťmová
ŽSK

BANSKOBYSTRICKÝ SAMOSPRÁVNÝ KRAJ

ŽILINSKÝ SAMOSPRÁVNÝ KRAJ

Ciele projektu

Hlavným cieľom projektu LIFE IP – Zlepšenie kvality ovzdušia, je podporiť efektívne riadenie kvality ovzdušia s cieľom zlepšiť kvalitu ovzdušia a znížiť vystavenie obyvateľstva škodlivým vplyvom látok znečisťujúcich ovzdušie.

Do projektu sú ako partneri zapojení MŽP SR, SHMÚ, SAŽP, zástupcovia samosprávnych orgánov (6 VÚC), PEDAL Consulting sr.o. a VŠB – Technická univerzita Ostrava.

Počas trvania projektu, ktoré je od 01.01.2020 do 31.12.2027, budú VÚC a SAŽP plniť úlohy súvisiace s fungovaním novovytváraných pozícií manažérov kvality ovzdušia, realizovať výchovno-vzdelávacie, informačné a osvetové aktivity zamerané na zlepšenie kvality ovzdušia v Slovenskej republike.

Kľúčová je spolupráca s Okresnými úradmi v sídle krajov, kde v súčasnosti prebieha príprava nového Programu na zlepšenie kvality ovzdušia pre celé zóny Banskobystrického a Žilinského samosprávneho kraja.

Dobrý deň,

týmto si Vás dovoľujeme informovať, že Okresný úrad Banská Bystrica, odbor starostlivosti o životné prostredie začal prípravu na vydanie Integrovaného programu na zlepšenie kvality ovzdušia pre Banskobystrický kraj. Oznámenie o začatí príprav je zverejnené na webovom sídle Okresného úradu Banská Bystrica, odboru starostlivosti o životné prostredie <https://www.minv.sk/?okresne-urady-klientske-centra&urad=39&odbor=10&sekcia=uradna-tabula#popis> a <https://www.minv.sk/?integrovany-program-na-zlepsenie-kvality-ovzdusia-pre-banskobystricky-kraj>. Ak máte záujem aktívne sa podieľať na príprave a tvorbe integrovaného programu formou účasti svojho zástupcu v pracovnej skupine, oznámte nám prosím svoj záujem elektronicky na e-mailovú adresu ovzdusiebb@minv.sk. Taktiež uvítame akékoľvek Vaše podnety, návrhy či informácie súvisiace s prípravou a tvorbou integrovaného programu, ktoré je možné zasielať kedykoľvek v priebehu procesu na vyššie uvedenú e-mailovú adresu.

S pozdravom

Mgr. Marián Žabka

Okresný úrad Banská Bystrica

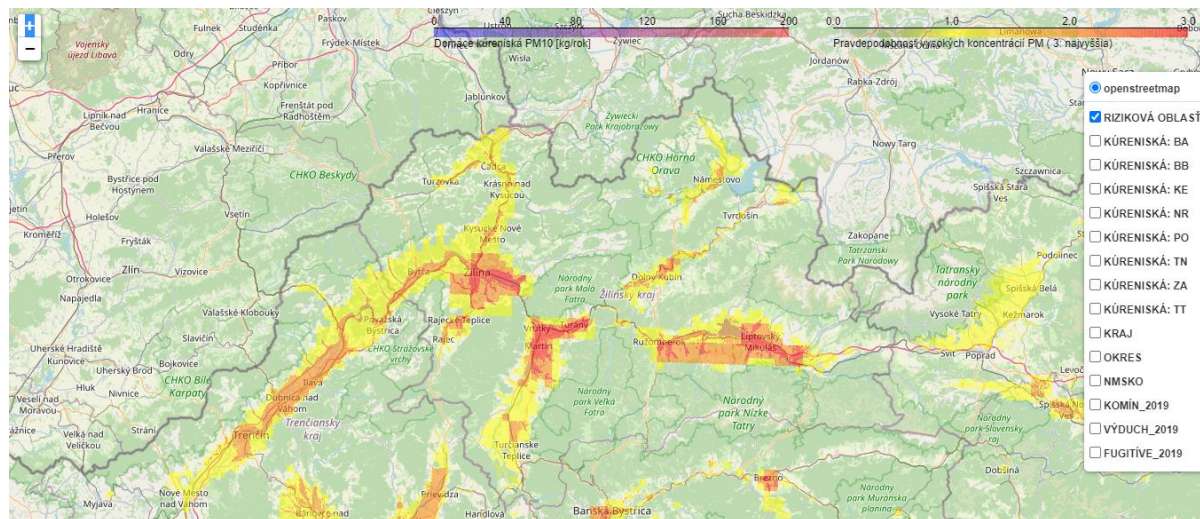
Odbor starostlivosti o životné prostredie | Oddelenie štátnej správy vôd a vybraných zložiek životného prostredia kraja

Programy na zlepšenie kvality ovzdušia v Žilinskom kraji

Oblasti riadenia kvality ovzdušia pre rok 2021 vymedzené na základe merania v rokoch 2018 – 2020 sú:

- Územie mesta Ružomberok a obce Likavka PM_{2,5}
- Územie mesta Žilina PM_{2,5}, BaP
- V zóne boli určené rizikové oblasti na základe modelovania a odborného odhadu PM₁₀, PM_{2,5}

Keďže monitorovacie stanice svojou reprezentatívnosťou nepokrývajú celé územie Slovenska, mapa rizikových oblastí môže pomôcť pri identifikácii lokalít, kde sa pravdepodobne vyskytuje zhoršená kvalita ovzdušia – vysoké koncentrácie PM₁₀, PM_{2,5} a na miestach s vysokým podielom tuhých palív pri vykurovaní domácností aj benzo(a)pyrén.

Banskobystrický kraj tvorí južnú časť stredného Slovenska.

Susedí s Nitrianskym krajom na juhozápade, Trenčianskym krajom na severozápade, so Žilinským a Prešovským krajom na severe a Košickým krajom na východe svojho správneho územia. Na juhu hraničí s Maďarskou republikou. Prirodzenou medzištátnou hranicou je rieka Ipeľ.

Z geologického a morfológického hľadiska veľmi pestré územie kraja sa vyznačuje nestálosťou a premenlivosťou klimatických podmienok. Z hľadiska hydrologických pomerov sa územie kraja nachádza v troch základných povodiach a to v povodí **Hrona, Ipľa a Slanej**.

Povrch Banskobystrického kraja **je prevažne hornatý**, pričom horské kotliny na tomto území sa vyznačujú v závislosti od orografie **nízkymi rýchlosťami vetra a častými teplotnými inverziami** v najmä zimnom období. Na severe okresu sa nachádzajú vyššie pohoria Nízke Tatry a výbežky Veľkej Fatry. Pomerne veľkú časť zaberajú stredne vysoké pohoria – Slovenské Rudohorie, Štiavnické vrchy a Krupinská planina v centrálnej časti okresu.

Juh okresu sa vyznačuje nižšími nadmorskými výškami – nachádza sa tu Juhoslovenská kotlina a Cerová vrchovina. Najvyšší bodom kraja je Ďumbier s výškou 2 046 m. n. m., najnižší bod leží 124 m. n. m.

V sídelnej štruktúre sú okrem veľkomesta **zastúpené všetky typy sídelných formácií**. Nachádzajú sa tu mestá strednej veľkosti, malé mestá, vidiecke obce rovinného a horského typu, ako aj rozptýlené laznícke osídlenia.

Žilinský kraj zaberá severozápadnú časť Slovenska.

Na juhu susedí s Banskobystrickým krajom, na východe s Prešovským, na juhozápade s Trenčianskym krajom a je tretím najväčším krajom Slovenskej republiky. Územie kraja **tvoria hlavne pohoria a pahorkatiny**. Rieka Váh územie rozdeľuje na severnú a južnú časť. Malé prietoky Váhu sú významne nadlepšované najmä najväčšími zásobnými nádržami Liptovskou Marou a Oravskou priehradou. Údolia popri riekach Váh, Kysuca, Turiec a Orava ležia v nadmorskej výške okolo 300 m a sú uzavreté významnými pohoriami – Západné Tatry, Nízke Tatry, Veľká a Malá Fatra, Chočské vrchy, Oravské Beskydy, Strážovské vrchy a Javorníky. Najvyšším bodom je Kriváň s nadmorskou výškou 2 494 m.n.m., najnižší bod má 285 m.n.m.

Oblasti riadenia kvality ovzdušia sa nachádzajú v kotlinách a údoliach riek, ktoré obklopujú vysoké pohoria a tým sú ovplyvnené klimatické pomery v týchto sídlach. Vyznačujú sa slabou veternosťou, v zimných mesiacoch sa tu vyskytuje často inverzia, čo vplýva najmä na rozptyl emisií znečisťujúcich látok produkovaných stacionárnymi i mobilnými zdrojmi. Najväčšími zdrojmi znečisťovania ovzdušia sú rozvinutý priemysel - výroba celulózy, vápna, teplárne, automobilový priemysel.

Relevantné envirostrategické dokumenty kraja a obcí v ORKO

Na úrade BBSK sa pracuje na **Envirostratégii, Pláne udržateľnej mobility a Integrovannej územnej stratégii**.

Vo všetkých troch dokumentoch bude podrobne spracovaná aj problematika zlepšovania kvality ovzdušia.

Pri všetkých plánovaných rekonštrukciách budov vo vlastníctve BBSK sa do zadávacích podmienok definuje aj požiadavka na efektívne vykurovanie a znižovanie energetickej náročnosti budov.

- Všetky lokality ORKO majú spracované **PZKO**
- Postupne sa začne práca na **nových zneniach s reálnymi opatreniami**, kde budú využité **nástroje participácie**
- Pre okres RS je spracovaná koncepcia **Centier udržateľnej energetiky a Nízkouhlíková stratégia MAS**
- Skoro v každom **PHSR** je zmienka o snahe dosiahnuť kvalitné ŽP

Relevantné envirostrategické dokumenty Žilinského kraja a obcí v ORKO

ŽSK pracuje na **Nízkouhlíkovej stratégii, Pláne udržateľnej mobility a Integrovannej územnej stratégii.**

Navrhnuté podporované oblasti:

- Zlepšenie kvality ovzdušia – monitoring KO, podporné opatrenia na zlepšenie KO, stratégia na odstránenie palivovej chudoby, zvyšovanie kvality použitého paliva, kontrola MZZO a dymovodov, tvorba strategických dokumentov v oblasti ochrany ovzdušia, zníženie emisií z vykurovania domácností
- Udržateľná verejná a osobná doprava – investície do ekologickej, zdieľanej a integrovanej dopravy, cyklodoprava
- Inovácie, výskum, vzdelávanie – podpora inovatívnych prístupov pri obnove budov a opatrení na znižovanie emisií pochádzajúcich najmä z dopravy
- Prechod na nízko-uhlíkové hospodárstvo – podpora inštalácií a využívania OZE, podpora zvýšenia energetickej efektívnosti budov

Ďalšie kľúčové dokumenty a aktivity – Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja, (PHSR), Územný plán regiónu Žilinského kraja, Plán udržateľnej mobility (PUM), HORIZONT 2020,

OÚSK – spracovávanie Programu na zlepšenie kvality ovzdušia vo vyhlásených oblastiach riadenia kvality ovzdušia

Účel Envirostratégie

Envirostratégia Banskobystrického samosprávneho kraja (ďalej „Envirostratégia“) bude prvým komplexným plánom pre manažment všetkých zložiek životného prostredia kraja a východiskom pre Adaptačnú stratégiu kraja na nepriaznivé dôsledky zmeny klímy, Nízkouhlíkovú stratégiu kraja, Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja (PHSR), územnoplánovacím podkladom pre nový územný plán regiónu, Regionálny územný systém ekologickej stability (RÚSES) a následne Miestny územný systém ekologickej stability (MÚSES), podkladom pre územné plánovanie a vypracovanie verejných politík samospráv, rozhodovanie a efektívne nastavenie finančných nástrojov.

Zároveň bude platformou pre spoluprácu rôznych aktérov, a umožní nám reagovať na výzvy a problémy životného prostredia spoločne a efektívne.

Územná pôsobnosť stratégie

- Envirostratégia BBSK bude platná pre celé územie kraja;
- Bude riešiť aj problémy nad rámec kompetencií kraja
(kompetencie kraja sú malé – územné plánovanie, vyjadrovanie sa v rámci správnych konaní – EIA/SEA, nakladanie s majetkom kraja, zriaďovateľ vybraných inštitúcií);
- kraj má ambíciu, aby stratégia vznikla participatívne a tým chce dosiahnuť to, že do akčného plánu budú zaradené aj opatrenia/aktivity ostatných aktérov v kraji;
- kraj sa v procese tvorby vidí ako mediátor a chce využiť tvorbu stratégie na spoluprácu a dialóg medzi rôznymi aktérmi, keďže implementácia opatrení vychádza z dobrovoľnosti daného aktéra;

Projekt LIFE IP – Zlepšenie kvality ovzdušia (LIFE18 IPE/SK/000010) podporila Európska únia v rámci programu LIFE.

Projekt je spolufinancovaný z prostriedkov štátneho rozpočtu SR prostredníctvom MŽP SR.

